

میدان

میدان در فرهنگ لغت فارسی به فضای بازی گفته می شود که محل برخورد چند خیابان در شهرها و روستاها است که از آن به عنوان محل تجمع مردم و یا برای روان سازی تردها و ترافیک ها استفاده می شد. البته در فرهنگ فارسی برای میدان تعاریف مختلفی عنوان شده است، بدین معنی که از میدان گاهی برای رزم، گاهی برای خرید و فروش و گاهی برای عبور مرور ذکر شده است. در یک تعریف کلی؛ میدان ها در گذشته فضاهای باز و وسیعی در کنار راه ها یا تقاطع راه ها و خیابان ها بودند که دارای کارکرد اجتماعی، ارتباطی، تجاری، حکومتی، نظامی و یا ترکیبی از دو یا چند کارکرد بودند. از دیگر انواع کارکرد میدان ها در گذشته می توان به: میدان عمومی، میدان محله ای، میدان ورزشی، میدان برون شهری، میدان شهری، میدان ناحیه ای، میدان همسایگی اشاره کرد.

میدان عمومی: این میدان ها محل تجمع مردم بود، به همین دلیل در این میادین فضاهای عمومی چون: عبادتگاه و مساجد، نهرآب، آب انبار، فضاهای تجاری، بازار، حمام و مدرسه ساخته می شد.

میدان تجاری: شهرهای بزرگ علاوه بر میدان عمومی، دارای یک یا چند میدان با کارکرد تجاری بودند که برخی از این میدان ها محل خرید و فروش کالاهای خاصی به ویژه احشام و ملزومات آنان بودند.

میدان حکومتی: بیشتر برای تمرین های نظامی، سان و رژه ارتش و یا مجازات مجرمان استفاده می شد.

میدان محله ای: این میدان ها در مرکز محله ها قرار داشتند و به دو شکل راسته و گذرگاه و یا به صورت میدانچه در محل تقاطع چند راه یا در کنار راه بودند.

میدان ارتباطی: این میدان ها به تکیه نیز معروف بودند.

میدان ورزشی: این میدان ها مختص مسابقات ورزشی همچون میدان اسب دوانی بودند.

میدان برون شهری: تعدادی از میدان ها تجاری مثل میادین گوسفند فروشی، میادین میوه تره بار و یا برخی میدان های نظامی، در بیرون شهر تاسیس می شدند.

میدان های شهری: این میدان ها در کنار یا امتداد راه های اصلی شهر که به یکی از دروازه های شهری منتهی می شد قرار داشت.

میدان های ناحیه ای: مختص به یک ناحیه شهری بود که در اکثر موارد میدان های تجاری درون شهری مانند میدان میوه تره بار در آن قرار داشتند.

میدان های همسایگی: برخی از محله به واحدهای کوچکی با نام گذر، کوی و ... تقسیم می شدند که به آن ها واحدهای همسایگی گفته می شدند. در این واحدهای همسایگی، در محل تقاطع راه های اصلی شان میدانچه و تکیه هایی قرارداشتند که میدان های همسایگی گفته می شد.

اما امروز کارکرد میدان‌ها تغییر یافته و بیشتر عملکردهای کلاسیکی میدان‌ها به ساختمان‌ها و مجتمع‌های فرهنگی-تجاری منتقل شده‌اند و دیگر نمی‌توان عملکردهای گوناگون اجتماعی گذشته را از آن انتظار داشت. با افزایش تردد خودروها در شهرها، پدیده خیابان‌کشی باعث شد در محل تقاطع محورها، فلکه‌ها جای میدان‌ها را با قالب توزیع حرکت خودروها بگیرند

مهم‌ترین میدان‌های شهری ایران عبارتند از: میدان عالی‌قاپو در اردبیل، سبزه‌میدان اصفهان، میدان نقش‌جهان اصفهان، میدان عتیق اصفهان، میدان آزادی در تهران